

VÕRU VALLA EELARVESTRAATEEGIA 2023-2027

SISUKORD

1. Toimekeskkonna ülevaade	3
2. Põhitegevuse prognoos	5
3. Investeerimis- ja finantseerimistegevus	6
4. Arvestusüksus ja finantsdistsipliin	8

Võru valla eelarvestrateegia on omavalitsuse 2023-2027 aasta eesmärkidega finantsprognoos, mis esitab tegevustulud, tegevuskulud, investeeringud ja finantseerimistegevuse ning nendest lähtuvad rahavood. Eelarvestrateegia annab ülevaate Võru valla arvestusüksuse finantsseisust, prognoosib tuleviku rahavoogude kujunemist ja sätestab finantsdistsipliini tagamise meetmed. Olemasolevate andmete põhjal saab läbi mängida võimalikud riskistsenaariumid s.t. eelarvestrateegia võimaldab teha otsuseid arengu kavandamisel.

Eelarvestrateegia esitab andmed kohaliku omavalitsuse finantsjuhtimise seaduses (KOFs) nõutud koosseisus ja kujul. Eelarvestrateegia vaadatakse üle iga-aastaselt ja kinnitatakse volikogu poolt esitamiseks rahandusministeeriumile.

1. Toimekeskkonna ülevaade

Rahandusministeeriumi 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt: “Majandusolud muutusid 2022. aasta jooksul kiiresti halvemuse suunas kogu Euroopa Liidus. Hinnatõus hakkas kiirenema juba sõja eelõhtul 2021. aasta sügisel ning sellele lisandusid energiakriis ja kaubanduspiirangud, mis eriti Eestis kiirendasid hindade kasvu veelgi. Eesti majandus pidas keerulistele oludele siiski suhteliselt hästi vastu – hõive püsis ning palgakasv kiirenes, samas kui ettevõtted tervikuna suutsid kallinenud sisendhinnad väljamüügihindadesse üle kanda ja sedakaudu säilitada kasumlikkust. Statistika kohaselt Eesti SKP reaalne maht aasta jooksul siiski vähenes 1,3% ning 2023. aasta veidi paremad väljavaated ei suuda seda langust veel tasa teha.

Tulevik näib siiski olevat lootustandev. Eesti ettevõtjate ja tarbijate majanduslikud väljavaated on küsitluste põhjal nii EL kontekstis kui ka ajalooliselt küll väga madalad, kuid enamikes riikides paistab madalseis olema läbitud ja perspektiiv paranemas.

Kosuv kindlustunne Euroopa Liidus annab lootust, et aasta teises pooles pöördub kasvule ka Eesti eksport. 2022. aasta lõpus sai kaupade eksport suure tagasilöögi ja madalseis jätkub ka sellel aastal, kuna toorme oluline kallinemine, eriti puiduga seotud tegevusaladel, pärsib esialgu hinnakonkurentsi võimet. Eesti ekspordi turuosa maailmas väheneb ka 2023. aastal.

Olukord tööturul on vaatamata majanduslangusele püsinud suhteliselt tugev. Hõive kasvas 2022. aastal, töötus püsis alla 6% ja palgakasv oli 9%. Töö on endale leidnud tubli veerand ajutise kaitse saanud Ukraina sõjapõgenikest, mis on hea tulemus. Hõive kasvab veidi ka 2023. aastal, kuid põgenike hõlmamise tõttu tööjõu-uuringusse kasvab ka töötuse määr. Palgakasvu tempo püsib mullusel tasemel, kuid samas tempos kasvavad ka hinnad, nii et keskmise palgasaaja ostujõud sellel aastal veel ei parane.”

Tabel 1. Majandusnäitajate prognoos (Rahandusministeerium)

Rahandusministeeriumi 2021. aasta kevadprognoos	2022	2023	2024	2025	2026	2027
SKP reaalkasv, %	-1,3	-1,5	3	2,5	2,3	2,0
Tarbijahindade kasv, %	19,4	9,2	3	2,1	1,3	1,9
Keskmine palk, eurot	1685	1837	1942	2022	2109	2197
Keskmise palga nominaalkasv, %	8,9	9,0	5,7	4,1	4,3	4,2
Tööpuudus, %	5,6	7,4	7,2	6,9	6,6	6,5

Valla eelarvestrateegia arengukava rahalise plaanina peab toetama prognoosiperioodil valla arengukava programmide täitmist. Valla arengukava sõnastab visiooni poole liikumiseks viis programmi.

P1 „Koostöö ja tugevad kogukonnad“

Soovitud seisund: Võru vald teeb tihedat koostööd Võru linna, teiste omavalitsusüksuste, riigi ja

ettevõtjatega ning toetab kogukondade arengut.

Programmi tegevussuunad on:

- koostöö riigi, maakonnakeskuse ja teiste omavalitsustega piirkonnaüleste investeeringute ja arendustegevuste elluviimiseks;
- koostöö kogukondade, III sektori ja eraettevõtjatega teenuste osutamisel;
- identiteedi tugevdamine;
- kogukondade võimestamine ja omaalgatuste toetamine.

Programm on kõiki tegevusvaldkondi ning meetmeid läbiv, koostööd tehakse nii teenuste kui ka taristu arendamisel.

P2: „Tublid ja tõhusad teenuskeskused“

Soovitud seisund: Võru valla kõigis piirkondades on kättesaadavad peamised avalikud teenused, mis on heal tasemel ning vajaduspõhiselt ja tõhusalt korraldatud.

Programmi tegevussuunad on:

- hariduse ja noorsootöö arendamine;
- kultuuri, spordi, rahvatervise ja vaba aja võimaluste arendamine;
- sotsiaalhoolekande ja tervishoiu arendamine.

P3: „Tervislik vaba aeg“

Soovitud seisund: Võru vallas on mitmekesised spordi- ja rekreatsioonivõimalused kõigile ea- ja huvigruppidele. Vallas tegeletakse tulemuslikult terviseedenduse ja -teadlikkusega. Võru valla inimesed on terved.

Programmi tegevused:

- kultuuri, spordi, rahvatervise ja vaba aja võimaluste arendamine;
- taristu ja avaliku ruumi arendamine.

P4: „Kaasaegne taristu ja heakorrastatud avalik ruum“

Soovitud seisund: Võru valla teed on heas korras ja hooldatud, tagatud on ühendused maakonnakeskuse ja kohalike keskustega. Kõigile soovijatele on tagatud kiire internetiühendus. Valla kommunaalmajandus on kaasaegne, vajaduspõhiselt korraldatud ja energiasäästlik. Valla avalik ruum on kaasajastatud, vald on ilus ja heakorrastatud. Valla elanikud on keskkonnateadlikud

Programmi tegevuseks on taristu ja avaliku ruumi arendamine.

P5: „Tugev ettevõtlus ja piirkonnaülesed pärlid“

Soovitud seisund: Võru valda iseloomustab tugev ning kõrge lisandväärtusega ettevõtlus. Piirkonna tunnusobjektid (Vastseliina piiskopilinnus, Piusa külastuskeskus) on välja arendatud rahvusvahelise mõjuga külastuskohtadeks. Vallas on kaasaegsed kaugtöövõimalused. Ettevõtluse arenguks on tagatud heal tasemel taristu. Vallas on arenenud ettevõtlus- ja turismivõrgustikud.

Programmi tegevused:

- taristu ja avaliku ruumi arendamine;
- ettevõtluse arendamine.

Kõiki programme toetab läbivalt kaasav ja kaasaegne juhtimine. Strateegia läbivateks tegevusprintsipiideks on uuenduslikkus ja keskkonnasõbralikkus.

2. Põhitegevuse prognoos

Põhitegevuse tuludena käsitletakse eelarvestrateegias tulenevalt KOFS-i regulatsioonist järgmisi tulusid: maksutulud, tulud kaupade ja teenuste müügist, saadavad toetused, muud tegevustulud.

2024. aastal moodustab tulumaks valla põhilise tulubaasina 53% eelarve tuludest, toetusfondi eraldis 26 % ja tasandusfondi eraldis 12 %. Kuludest 55 % moodustavad personalikulud, 32 % majandamiskulud ja 11 % antavad toetused.

Tulumaksu maksjate keskmine arv oli 2022. aastal 5140 ja 2023 aastal (veebruari augustini) 5167, seega on valla maksumaksjate arv suhteliselt stabiilne. Viimastel aastatel on inimeste sissetulekud kasvanud, kuid valla maksumaksja keskmine tulu jääb riigi keskmisele alla.

Eelarvestrateegia tulude prognoos on esitatud tabelis 2.

Tabel 2. Põhitegevuse tulud

	2022 täitmine	2023 eeldatav täitmine	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	19 025 724	20 470 145	21 249 705	21 741 011	22 249 850	22 776 913
Maksutulud	9 599 190	10 447 000	11 655 292	12 130 994	12 624 072	13 135 217
sh tulumaks	9 269 317	10 085 000	11 257 292	11 696 994	12 154 072	12 629 217
sh maamaks	329 873	362 000	398 000	434 000	470 000	506 000
sh muud maksutulud	0	0	0	0	0	0
Tulud kaupade ja teenuste müügist	1 444 370	1 544 997	1 560 447	1 576 051	1 591 812	1 607 730
Saadavad toetused tegevuskuludeks	7 836 272	8 363 148	7 918 966	7 918 966	7 918 966	7 918 966
sh tasandusfond	2 443 158	2 467 832	2 467 832	2 467 832	2 467 832	2 467 832
sh toetusfond	4 767 240	5 768 337	5 451 134	5 451 134	5 451 134	5 451 134
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	625 874	126 979	0	0	0	0
Muud tegevustulud	145 892	115 000	115 000	115 000	115 000	115 000

Põhitegevuse tulude prognoosi eeldused:

- tulumaksu laekumise kasv on prognoosiperioodil langev (2024:7%, 2027:4%), arvestatud on riigi plaaniga lisada tulumaksulaekumisse väljamakstud pensioni arvestav komponent ja vähendada brutopalkadelt arvestatavat laekumise osa.
- maamaksu laekumine suureneb 10% aastas;
- tulud kaupade ja teenuste müügist suurenevad 1% aastas;
- saadavate toetuste maht (tasandusfond, toetusfond) võrreldes 2023. aasta eeldatava laekumisega ei muutu, va toetusfondi vähenemine tulenevalt pikaajalise hoolduse toetuse komponendi planeeritava arvamisega tulumaksulaekumise hulka.
- muud tegevustulud (muud saadud toetused, laekumised kaevandamisõiguse tasust ja vee erikasutusest) ei muutu.

Põhitegevuse kuludena käsitletakse eelarvestrateegias tulenevalt KOFS-i regulatsioonist antavaid toetusi ja muid tegevuskulusid.

Tabel 3. Põhitegevuse kulud

	2022 täitmine	2023 eeldatav täitmine	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve
Põhitegevuse kulud kokku	17 111 961	20 007 269	20 559 635	20 854 025	21 211 765	21 577 442
Antavad toetused tegevuskuludeks	1 552 176	1 473 718	2 265 718	2 265 718	2 265 718	2 265 718
Muud tegevuskulud	15 559 785	18 533 551	18 293 917	18 588 307	18 946 047	19 311 724
sh personalikulud	9 354 639	11 228 741	11 397 172	11 625 116	11 915 743	12 213 637
sh majandamiskulud	6 202 495	7 005 795	6 644 744	6 711 192	6 778 304	6 846 087
sh muud kulud	2 650	299 015	252 000	252 000	252 000	252 000

Põhitegevuse kulud on prognoositud järgmistel eeldustel:

- antavad toetused tegevuskuludeks juriidilistele isikutele ei kasva. Kululiigi kogusumma siiski kasvab, kuna pikaajalise toetuse raha klassifitseeritakse alates 2023. aastast toetuseks;
- personalikulud kasvavad 1-2,5% aastas;
- majandamiskulud kasvavad kuni 1% aastas;
- muude kulude all on planeeritud reservfond mahus 250 tuh €.

Põhitegevuse tuleml on põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe, mille väärtus aruandeaasta lõpu seisuga peab olema null või positiivne.

Tabel 4. Põhitegevuse tuleml

	2022 täitmine	2023 eeldatav täitmine	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	19 025 724	20 470 145	21 249 705	21 741 011	22 249 850	22 776 913
Põhitegevuse kulud kokku	17 111 961	20 007 269	20 559 635	20 854 025	21 211 765	21 577 442
Põhitegevuse tuleml	1 913 763	462 876	690 071	886 986	1 038 085	1 199 471
Investeeringustegevus kokku	-3 342 200	-5 421 873	-1 922 374	-1 209 041	-813 879	-963 149
Tulemi suhe tuludesse %	10,1%	2,3%	3,2%	4,1%	4,7%	5,3%

Prognoosiperioodi jooksul põhitegevuse tuleml mõõdukalt kasvab, moodustades aastal 2027 5,3 % tuludest.

3. Investeeringu- ja finantseeringustegevus

Investeeringustegevuse rahavoogudes käsitletakse eelarvestrateegias tulenevalt KOFS-i regulatsioonist järgmisi elemente: põhivara soetus, põhivara müük, põhivara soetuseks saadav sihtfinantseeringu, põhivara soetuseks antav sihtfinantseeringu, osaluste soetus, osaluste müük, muude aktsiate ja osade soetus, muude aktsiate ja osade müük, antavad laenud, tagasilaekuvad laenud, finantstulud ja finantskulud.

Strateegiaperioodil planeeritakse investeeringuid nii omavahendite kui Euroopa Liidu ja siseriiklike toetuste arvelt. Investeeringustegevuses on kajastatud toetusi (põhivara soetamiseks saadav sihtfinantseeringu) eeldataval määral, kuigi nende saamine ja suurus ei ole lõplikult selge.

Tabel 5. Investeermistegevus

	2023 eeldatav täitmine	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve
01 Üldised valitsussektori teenused	35 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	35 000				
02 Riigikaitse	0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>					
03 Avalik kord ja julgeolek	0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>					
04 Majandus	515 270	950 000	750 000	310 000	710 000
<i>sh toetuse arvelt</i>		157 500	157 500	157 500	157 500
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	515 270	792 500	592 500	152 500	552 500
05 Keskkonnakaitse	15 000	75 000	75 000	75 000	75 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	50 000	50 000	50 000	50 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	15 000	25 000	25 000	25 000	25 000
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	281 491	110 000	360 000	360 000	210 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	50 000	50 000	50 000	135 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	281 491	60 000	310 000	310 000	75 000
07 Tervishoid	0	100 000	100 000	100 000	100 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	80 000	80 000	80 000	80 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		20 000	20 000	20 000	20 000
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon	54 000	0	0	325 000	325 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	255 000	255 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	54 000	0	0	70 000	70 000
09 Haridus	4 384 491	1 300 000	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		559 000	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	4 384 491	741 000	0	0	0
10 Sotsiaalne kaitse	0	33 000	33 000	33 000	33 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	29 700	29 700	29 700	29 700
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	0	3 300	3 300	3 300	3 300
KÕIK KOKKU	5 285 252	2 568 000	1 318 000	1 203 000	1 453 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	926 200	367 200	622 200	707 200
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	5 285 252	1 641 800	950 800	580 800	745 800

Vallavara müügist ei ole tulusid ette nähtud. Võimalikku vallavara müüki käsitletakse erakorralise tuluna ning võetakse kasutusse tekkimise järgselt läbi eelarve.

Aastatel 2024-2027 on valla investeeringud omavahanditest 3,9 miljonit eurot, sellest peamise moodustavad majandus-, ja haridusvaldkonna objektid. Investeeringud objektide lõikes on määratud valla arengukavaga, suurim üksikobjekt on Sõmerpalu Lasteaia renoveerimine.

Finantseerimistehingud on eelarve põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe katmiseks teostatavad finantstehingud (laenude võtmised jms). Finantseerimistegevuse rahavoogudes käsitletakse tulenevalt KOFS-i regulatsioonist järgmisi elemente: laenude võtmine, võetud laenude tagasimaksmine.

Finantseerimistegevuse rahavoogudes on kesksel kohal netovõlakoormus ehk võlakohustuste suuruse ja likviidsete varade (raha ja pangakontodel olevaid vahendeid) kogusumma vahe, kus netovõlakoormuse arvestuses võetakse võlakohustustena arvesse bilansis kajastatud kohustused. Netovõlakoormuse ülemmäär võib seaduse järgi kujuneda kuni 100% põhitegevuse tuludest, 2022. aasta lõpus olid valla võlakohustused väiksemad raha jäägist (netovõlakoormus 0). Prognoositava investeermiskava täitmine toob 2023. aastal kaasa senise rahajäägi kasutusse võtmise ja seega tuleb planeeritud investeermismahu realiseerimiseks võtta laenu.

2022. aasta lõpu seisuga on vallas laenu kogumahuga 1,9 miljonit eurot. 2023. aastal on planeeritud võtta laenu 4,5 miljonit eurot. Strateegia perioodil (2024-27) on kavas võtta uusi kohustusi 0,5 miljonit eurot ja tasuda kohustusi summas 2,1 miljonit eurot. Prognoosi perioodil on uute laenude võtmisel arvestatud 10-12 aastase tagasimakse perioodi ja intressimääraga 5,5%.

Tabel 6. Finantseerimistegevus

	2022 täitmine	2023 eeldatav täitmine	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve
Finantseerimistegevus	-350 517	4 189 347	-378 079	-530 483	-506 388	-217 576
Kohustiste võtmine (+)	0	4 500 000	0	0	0	500 000
Kohustiste tasumine (-)	-350 517	-310 653	-378 079	-530 483	-506 388	-717 576
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-1 235 518	-769 650	-1 610 382	-852 538	-282 183	18 746
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+ /-)	543 437	0	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	3 532 414	2 762 764	1 152 382	299 843	17 661	36 407

Likviidsete vahendite mahu puhul tuleb arvestada asjaolu, et strateegia tulud on planeeritud konservatiivselt. Kuna võimalike investeeringutoetuste laekumine on ebaselge, siis tulude ülelaekumisel (kulude alatäitumisel) suureneb vabade vahendite jääk ja omakorda väheneb netovõlakoorma tase, mis loob puhvri strateegias kavandatud investeeringute elluviimiseks omarahastuse arvelt.

Tabel 7. Netovõlakoormuse lubatud ja tegelik määr

	2022 täitmine	2023 eeldatav täitmine	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve
Netovõlakoormus (eurodes)	0	3 312 497	4 544 801	4 866 856	4 642 651	4 406 328
Netovõlakoormus (%)	0,0%	16,2%	21,4%	22,4%	20,9%	19,3%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	19 025 724	16 376 116	16 999 764	16 305 759	15 574 895	14 804 993
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	100,0%	80,0%	80,0%	75,0%	70,0%	65,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	19 025 724	13 063 619	12 454 963	11 438 902	10 932 244	10 398 665

Valla netovõlakoormus strateegiaperioodil küll suureneb, kuid ei ületa lubatavat ülemmäära.

4. Arvestusüksus ja finantsdistsipliin

Eelarvestrateegia koostatakse kohaliku omavalitsuse arvestusüksustele. Käesolevas strateegias arvestatakse järgmiste sõltuvate üksustega:

- osaühing Vastseliina Hambaravi
- Vastseliina Piiskopilinnuse Sihtasutus
- sihtasutus Piusa

Sõltuvate üksuste põhitegevuse tulemi ja netovõlakoormuse arvutamiseks tuleb samuti rakendada KOFIS-i vastavat meetodikat.

Tabel 8. Sõltuvate üksuste konsolideeritud põhitegevuse tuleml ja netovõlakoormus

Sõltuvad üksused KOKKU (konsolideeritud)	2022 täitmine	2023 eeldatav täitmine	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku (+)	437 213	460 300	685 500	428 500	399 050	409 700
sh saadud tulud kohalikul omavalitsuselt	50 838	51 000	52 800	53 500	54 050	54 700
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksud	0	0	0	0	0	0
Põhitegevuse kulud kokku (+)	417 053	379 433	579 500	357 500	358 050	358 700
sh tehingud kohaliku omavalitsuse üksusega	2 434	0	0	0	0	0
sh alates 2012 katkestamatud kasutusrendimaksud (arvestusüksusesse mitte kuuluvatele üksustele)	0	0	0	0	0	0
Põhitegevustuleml	20 160	80 867	106 000	71 000	41 000	51 000
Investeeringustegevus kokku (+/-)	-78 500	-80 000	-90 000	-55 000	-15 000	-15 000
Eelarve tuleml	-58 340	867	16 000	16 000	26 000	36 000
Finantseeringustegevus (-/+)	0	0	0	0	0	0
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-59 114	867	16 000	16 000	26 000	36 000
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	-774	0	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	71 066	71 933	87 933	103 933	129 933	165 933
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (eurodes)	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (%)	0	0	0	0	0	0

Arvestusüksuse konsolideeritud eelarvestrateegia on esitatud Lisas 2. Arvestusüksuse perioodi põhitegevuse tuleml ja netovõlakoormus vastavad KOFS-i normatiividele.

Tundlikkusanalüüsis on hinnatud olukorda, kus kavandatud eelarvetulude maht osutub väiksemaks või kohustuste intressikulud suuremaks võrreldes strateegia eeldustega. Siinjuures peame silmas, et intressimäära suurenemine 1% võrra tähendab intressimäära 3% kui baasstsenaariumi intressimäär oleks näiteks 2%.

Tabel 9. Tundlikkusanalüüsi stsenaariumid

Stsenaarium	Muutus	Kokkuhoiu vajadus omavalitsus	Kokkuhoiu vajadus arvestusüksus
Tulude maht on väiksem	2%	1 760 350	1 794 504
Tulude maht on väiksem	4%	3 520 699	3 589 007
Intressimäär on suurem	1%	184 290	184 290

Kokkuvõttes peab Võru vald strateegiaperioodil kinni omavalitsustele riigi poolt kehtestatud finantsdistsipliini tagamise meetmetest - kohaliku omavalitsuse üksuse ja kohaliku omavalitsuse üksuse arvestusüksuse põhitegevuse tulemi lubatavast väärtusest ja netovõlakoormuse ülemmäärast.

Võru valla finantsolukord võimaldab strateegiaperioodil ellu viia planeeritud investeeringud, kuid valla rahaplaneerimine peab olema paindlik, reageerimaks operatiivselt majanduskeskkonna muutustele.

LISA 1
Kohaliku omavalitsuse eelarvestrateegia 2023-2027

	2022 täitmine	2023 eeldatav täitmine	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	19 025 724	20 470 145	21 249 705	21 741 011	22 249 850	22 776 913
Maksutulud	9 599 190	10 447 000	11 655 292	12 130 994	12 624 072	13 135 217
sh tulumaks	9 269 317	10 085 000	11 257 292	11 696 994	12 154 072	12 629 217
sh maamaks	329 873	362 000	398 000	434 000	470 000	506 000
sh muud maksutulud	0	0	0	0	0	0
Tulud kaupade ja teenuste müügist	1 444 370	1 544 997	1 560 447	1 576 051	1 591 812	1 607 730
Saadavad toetused tegevuskuludeks	7 836 272	8 363 148	7 918 966	7 918 966	7 918 966	7 918 966
sh tasandusfond	2 443 158	2 467 832	2 467 832	2 467 832	2 467 832	2 467 832
sh toetusfond	4 767 240	5 768 337	5 451 134	5 451 134	5 451 134	5 451 134
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	625 874	126 979	0	0	0	0
Muud tegevustulud	145 892	115 000	115 000	115 000	115 000	115 000
Põhitegevuse kulud kokku	17 111 961	20 007 269	20 559 635	20 854 025	21 211 765	21 577 442
Antavad toetused tegevuskuludeks	1 552 176	1 473 718	2 265 718	2 265 718	2 265 718	2 265 718
Muud tegevuskulud	15 559 785	18 533 551	18 293 917	18 588 307	18 946 047	19 311 724
sh personalikulud	9 354 639	11 228 741	11 397 172	11 625 116	11 915 743	12 213 637
sh majandamiskulud	6 202 495	7 005 795	6 644 744	6 711 192	6 778 304	6 846 087
<i>sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed</i>	0	0	0	0	0	0
sh muud kulud	2 650	299 015	252 000	252 000	252 000	252 000
Põhitegevuse tulem	1 913 763	462 876	690 071	886 986	1 038 085	1 199 471
Investeeringistegevus kokku	-3 342 200	-5 421 873	-1 922 374	-1 209 041	-813 879	-963 149
Põhivara müük (+)	11 890	0	0	0	0	0
Põhivara soetus (-)	-2 744 953	-5 285 252	-2 568 000	-1 318 000	-1 203 000	-1 453 000
<i>sh projektide omaosalus</i>	-2 615 561	-5 285 252	-1 641 800	-950 800	-580 800	-745 800
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	129 392	10 838	926 200	367 200	622 200	707 200
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-577 052	0	0	0	0	0
Osaluste ning muude aktsiate ja osade müük (+)	0	0	0	0	0	0
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	-141 467	0	0	0	0	0
Tagasilaekuvad laenud (+)	0	0	0	0	0	0
Antavad laenud (-)	0	0	0	0	0	0
Finantstulud (+)	8 723	0	0	0	0	0
Finantskulud (-)	-28 734	-147 459	-280 574	-258 241	-233 079	-217 349
Eelarve tulem	-1 428 438	-4 958 997	-1 232 304	-322 055	224 206	236 322
Finantseerimistegevus	-350 517	4 189 347	-378 079	-530 483	-506 388	-217 576
Kohustiste võtmine (+)	0	4 500 000	0	0	0	500 000
Kohustiste tasumine (-)	-350 517	-310 653	-378 079	-530 483	-506 388	-717 576

	2022 täitmine	2023 eeldatav täitmine	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-1 235 518	-769 650	-1 610 382	-852 538	-282 183	18 746
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+ /-)	543 437	0	0	0	0	0
sh nõuete muutus (- suurenemine/ + vähenemine)	0	0	0	0	0	0
sh kohustiste muutus (+ suurenemine/ - vähenemine)	0	0	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	3 532 414	2 762 764	1 152 382	299 843	17 661	36 407
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	1 885 914	6 075 261	5 697 182	5 166 700	4 660 311	4 442 735
sh üle 1 a perioodiga mittekatkestatav kasutusrent (konto 913100), sihtfinantseerimise kohustised (konto 253550), saadud ettemaksed (kontogrupp 2038)	0	0	0	0	0	0
sh kohustised, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäär	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (eurodes)	0	3 312 497	4 544 801	4 866 856	4 642 651	4 406 328
Netovõlakoormus (%)	0,0%	16,2%	21,4%	22,4%	20,9%	19,3%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	19 025 724	16 376 116	16 999 764	16 305 759	15 574 895	14 804 993
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	100,0%	80,0%	80,0%	75,0%	70,0%	65,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	19 025 724	13 063 619	12 454 963	11 438 902	10 932 244	10 398 665

LISA 2

Kohaliku omavalitsuse arvestusüksuse eelarvestrateegia 2023-2027

	2022 täitmine	2023 eeldatav täitmine	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	19 409 665	20 879 445	21 882 405	22 116 011	22 594 850	23 131 913
Põhitegevuse kulud kokku	17 475 742	20 335 702	21 086 335	21 158 025	21 515 765	21 881 442
<i>sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksud</i>	0	0	0	0	0	0
Põhitegevustulem	1 933 923	543 743	796 071	957 986	1 079 085	1 250 471
Investeeringustegevus kokku	-3 420 700	-5 501 873	-2 012 374	-1 264 041	-828 879	-978 149
Eelarve tulem	-1 486 778	-4 958 130	-1 216 304	-306 055	250 206	272 322
Finantseerimistegevus	-350 517	4 189 347	-378 079	-530 483	-506 388	-217 576
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-1 294 632	-768 783	-1 594 382	-836 538	-256 183	54 746
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	542 663	0	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	3 603 480	2 834 697	1 240 315	403 776	147 594	202 340
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	1 885 914	6 075 261	5 697 182	5 166 700	4 660 311	4 442 735
<i>sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära (arvestusüksuse väline)</i>	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (eurodes)	0	3 240 564	4 456 868	4 762 923	4 512 718	4 240 395
Netovõlakoormus (%)	0,0%	15,5%	20,4%	21,5%	20,0%	18,3%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	19 339 227	16 703 556	17 505 924	16 587 009	15 816 395	15 035 743
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	99,6%	80,0%	80,0%	75,0%	70,0%	65,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	19 339 227	13 462 992	13 049 056	11 824 085	11 303 677	10 795 348